

De cirkel en de kern

Wij geven ons als het geloven betreft niet meer zo heel gemakkelijk gewonnen. Of toch ook weer wel? Terwijl de een zich zorgen maakt over teruglopend kerkbezoek en desinteresse voor alles wat christelijk is, ziet een ander allerlei spiritualiteit juist opduiken waar velen hun weg in vinden en hart en ziel aan verpanden. En ik maak me sterk dat als óns de vraag gesteld wordt, waarom we in een kerk komen, we vast niet zullen willen suggereren dat kerkgang het enige is wat we doen, dat we weldenkende mensen zijn, die hier komen met plezier maar ook zeker wel iets halen zo hier en daar daarbuiten. We zijn niet op ons achterhoofd gevallen en we laten ons ook niet in hokjes opsluiten. We zijn meer van en..en dan van of..of, blijkt telkens weer. En toch komen we hier samen, zoeken en vieren hier samen en we vinden hier mogelijk meer dan we ons elk moment bewust zijn. Maar wat is dat dan? Wat doen we hier dan op aan troost en zin, inspiratie en sturing - altijd nog speurend in het christelijk palet, hoe veelvormig en vol tegenstrijdigheden ook.

Wat maakt het hier de moeite waard om door te vertellen en door te vertalen in deze serie die we genoemd hebben ‘doorgaan en doorgeven’. In dit jaar dat we opnieuw zijn ingegaan, deel uitmakend van een samenleving die niet altijd staat te popelen, als het over geloof of godsdienst gaat en waar gelovigen niet altijd ten onrechte als een vreemd zootje worden gezien. Hoe ga je door in deze wereld van geloven, als naar jouw idee dat vreemde zootje – of om met Paulus te spreken die dwaze verkondiging – nog wel een kern van betekenis heeft? In deze wereld die zich – om maar wat te noemen – een weg moet banen na 9/11, vandaag 10 jaar geleden. Tussen tegenstellingen en diversiteit die er intussen minder onschuldig uit zijn gaan zien. Tussen al die landen in het Middenoosten die een koerswijziging doormaken, maar niemand weet met welke uitkomst en hoeveel doden daar nog zullen vallen; een economische crisis die veel onzekerheid geeft; hongersnood in Afrika.

Ik ben van Paulus, Ik van Apollos, ik van Kefas, roepen ze in Korinthe. Maar Paulus, die toch blij had kunnen zijn met zoveel religieus elan waar hij voor sommigen zelfs de persoonlijke goeroe is, wil er niet van weten. Is Christus soms verdeeld? Is Páulus soms voor jullie gekruisigd? Is het in de naam van Páulus dat je bent gedoopt?, confronteert hij zijn gehoor. En in het vervolg geeft Paulus volmondig toe dat het dwaasheid is, heel die boodschap over het kruis, zeker als je die legt naast de welsprekendheid bijvoorbeeld en de wijsheid waarin de Grieken in Korinthe hun goden zoeken, aan wie Paulus zijn brief schrijft. Of de wonderen waar anderen weer de waarde van een geloof aan afmeten. Wij zouden misschien aanvullen: mooie muziek – heel belangrijk! Rituelen. Want het moet tegenwoordig wel een beleving zijn. Paulus zegt: het mag dwaas zijn, een dwaze God, die God van de gekruisigde maar toch is dat wat wij verkondigen, hoe aanstootgevend dat voor jood of Griek of welke andersdenkende ook mag zijn. En eerlijk gezegd moest Paulus zelf er voorheen ook niet veel van hebben. Dwaasheid! – te geloven in een gekruisigde! Maar diezelfde dwaasheid wordt voor Paulus de kern om tot een afweging te komen als het over geloven gaat. Een andere god.

Zonder dat hij deuren dichtdoet en zegt: daar moet je niet komen, naar die moet je niet luisteren, dat moet je niet doen – zo een is hij niet (‘onderzoekt alles en behoud het goede’, zegt hij elders) - is er tegelijk een kern waar hij niet omheen wil en die ook voor ons misschien wel reden zou kunnen zijn hier te blijven komen. Een kern die hem in alle dwaasheid zo gegrepen heeft, dat het hem de ‘cruis’ lijkt voor een andere manier van geloven en wezenlijker dan wat ook. Waar het niet gaat om schoonheid en argumenten. Niet om wat aannemelijk is, laat staan logica bezit; wat je makkelijk inpassen kunt in jouw ervaring of

wereldbeeld. Het gaat ook niet over god in den hoge of om het bereiken van een hoger bewustzijn, om prachtige taal of liturgie. Maar integendeel om een god van eenvoud, van wat zwak is, van de gekruisigde, die in Christus in beeld gekomen is. Een god die zich daarmee verbinden wil.

Een geloof dat er niet op gericht is om het verschil ten opzichte van elkaar te maken en eruit te springen, maar in kwetsbaarheid verbinding te zoeken, wat elk mens uiteindelijk is en wat we meestal liever niet willen weten. En zo je met andere kwetsbaren te verbinden.

Een verhaal, een woord dat als het al ‘het hoogste woord’ is, en dat denk ik wel, juist daarom hoog is, omdat het het opneemt voor wat zwak is en naar het leven wordt gestaan. De minste mens, het minste in onszelf misschien ook wel. De omgekeerde wereld. En daar dan in blijven geloven, daaraan blijven werken, daar elkaar in proberen te blijven vinden door alle verschillen heen.

Dat Christus in je leeft betekent niet dat je dat in woorden en volmaakte zinnen rondbazuint, maar dat die beleving je brengt bij wat zwak is, om vandaar uit het leven weer te zoeken, want sterven is er in de schrift niet zonder opstaan, hoe dwaas ook dat weer moge klinken.

Een geloof dat niet van ons vraagt ten hemel te stijgen, maar omgekeerd vertelt van een God die zelf afdaalde en de minste geworden is.

En dat is dan misschien wel een mooie maat om af te wegen als je spiritueel zo je weg probeert te vinden: wordt daar waar ik mijn oor te luisteren leg vooral hoog uitgereikt, en tilt het mij misschien op een geweldige manier op en boven alles uit, of wordt hier ook afgedaald, zoals over de god van Abraham, Izaak en Jakob, Sara en Maria en Jezus verteld wordt, die god die ook de onmacht en leegte van het menselijke bestaan kent, van een ander, van mijzelf, die niet schuwt, en juist daarom kan oplichten als een perspectief van hoop en liefde.....

Een god die al enige eeuwen zijn best moet doen om die nabijheid te behouden, bij mensen toegelaten te worden en niet per ongeluk toch weer hoog op de troon worden gezet.

Laten we proberen dat hier niet te doen. Van God geen onbereikbare almacht te maken, maar die stem laten klinken die nabij wil zijn en wat gering is vasthouden. Hoe dwaas dat verhaal - ook in onze oren - soms ook moge zijn.

Juut Meijer